

The tragic characters in the Great Gatsby and their roots in classical literature

Makhzuna SOTIBOLDIYEVA¹

Uzbekistan State World Languages University

ARTICLE INFO

Article history:

Received December 2024
Received in revised form
15 December 2024
Accepted 20 January 2025
Available online
15 February 2025

Keywords:

The Great Gatsby,
tragic hero,
classical literature,
Jay Gatsby,
Greek tragedy,
Shakespearean themes,
moral downfall.

ABSTRACT

This article examines the tragic heroes in The Great Gatsby and explores their roots in classical literature. By analyzing characters such as Jay Gatsby, the study reveals how Fitzgerald incorporates elements of Greek tragedy and Shakespearean themes. The paper also discusses the moral and social aspects that lead to the downfall of these characters, comparing them to classical tragic figures.

2181-1415/© 2025 in Science LLC.

DOI: <https://doi.org/10.47689/2181-1415-vol6-iss1/S-pp 251-254>

This is an open access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

“The Great Gatsby” romanidagi fojiviy qahramonlar obrazi va ularning klassik adabiyotdagi ildizlari

ANNOTATSIYA

Kalit soʻzlar:

“The Great Gatsby”,
fojiviy qahramon,
klassik adabiyot,
Jey Gatsbi,
yunon fojialari,
Shekspir motivlari,
axloqiy inqiroz.

Ushbu maqolada The Great Gatsby romanidagi fojiviy qahramonlar tahlil qilinib, ularning klassik adabiyotdagi ildizlari oʻrganiladi. Asarda Jey Gatsbi kabi qahramonlarning obrazlari orqali Fitsjerald yunon fojialari va Shekspir asarlari motivlarini qanday qoʻllaganligi tahlil qilinadi. Shuningdek, qahramonlarning axloqiy va ijtimoiy yoʻqolishiga olib keluvchi omillar klassik fojiviy obrazlar bilan solishtiriladi.

¹ Uzbekistan State World Languages University. E-mail: mahzunaxonsotiboldiyeva@gmail.com

Трагические персонажи в Великом Гэтсби и их корни в классической литературе

АННОТАЦИЯ

Ключевые слова:

Великий Гэтсби,
трагический герой,
классическая литература,
Джей Гэтсби,
греческая трагедия,
шекспировские мотивы,
моральный крах

В данной статье рассматриваются трагические герои романа Великий Гэтсби и их корни в классической литературе. Анализируя персонажей, таких как Джей Гэтсби, исследование показывает, как Фицджеральд использует элементы древнегреческой трагедии и шекспировские мотивы. Также обсуждаются моральные и социальные аспекты, приводящие к падению этих персонажей, в сравнении с классическими трагическими фигурами.

KIRISH

F. Scott Fitzgerald tomonidan yozilgan "The Great Gatsby" romani Amerikaning "Yo'qolgan avlod" deb nomlanuvchi davriga mansub bo'lib, undagi fojiviy qahramonlar obrazi o'zining murakkabligi va chuqur ma'nolari bilan ajralib turadi. Asardagi asosiy fojiviy qahramonlar – Jey Getsbi, Jorj Uilson va hatto qisman Meyrtl Uilson – ularning har biri o'z taqdirining qurboni hisoblanadi. Ushbu maqolada bu qahramonlarning fojiviy jihatlari va ularning klassik adabiyotdagi ildizlari tahlil qilinadi. Jey Getsbi obrazi klassik fojiviy qahramonlar an'alariga mos keladi. U boylik orttirib, o'zining ideal muhabbatiga – Deyzi Beykenen – erishmoqchi bo'lgan odam sifatida tasvirlanadi. Uning fojiviy mohiyati shundaki, u real hayot va o'z orzulari o'rtasidagi tafovutni tan olmaydi. Aristotel ta'riflagan fojiviy qahramonning xususiyatlaridan biri – hybris (ortiqcha g'urur) va taqdir oldidagi ojizlikdir. Getsbi ham aynan shu jihatlarda tufayli halokatga uchraydi. Getsbi obrazi klassik adabiyotda joy olgan Kral Lir (Shekspir) va Don Kixot (Servantes) kabi qahramonlar bilan bog'liq. Ular ham o'z ideallari ortidan quvib, haqiqatdan uzoqlashgan va oxir-oqibat fojiaga uchragan. Jorj Uilson – qashshoq, kuchsiz va bechora odam bo'lib, u jamiyat tomonidan chetga surilgan obrazdir. Uning fojiviy mohiyati shundaki, u hayotdagi nohaqliklar oldida ojiz qoladi va oxir-oqibat qasos olish niyatida Getsbining o'limiga sabab bo'ladi. Jorj Uilsonning fojiviy qismati antik tragediyalardagi oddiy odamlarning ayanchli qismatiga o'xshash. Masalan, Sofoklning "Qirol Edip" tragediyasida Edip taqdir oldida ojiz qolib, o'z hayotini fojia bilan yakunlaydi. Jorj ham xuddi shunday, tashqi kuchlar – jamiyat, boylik, xiyonat – ta'sirida o'zini yo'qotadi. Meyrtl Uilson jamiyatning qat'iy tabaqalanishidan qochishga harakat qilgan, ammo oxir-oqibat o'z orzularining qurboniga aylangan ayol obrazidir. U o'zini yuqori jamiyat vakillaridan biri sifatida ko'rsatishga urinadi va Tom Beykenenga muhabbat qo'yadi. Biroq u aslida past tabaqaga mansub ekanligini hech qachon o'zgartira olmaydi. Meyrtl obrazi ham klassik adabiyotdagi ba'zi fojiviy qahramonlarga o'xshaydi. Masalan, Madam Bovari (Gustav Flober) ham o'zini yuqori jamiyat a'zosi deb his qilib, shu yo'lda halokatga uchraydi. Bu fojiviy ayol obrazlari insonning real hayotni qabul qila olmasligi va natijada o'z qismatining qurboniga aylanishini ko'rsatadi. "The Great Gatsby" romanidagi fojiviy qahramonlar obrazi klassik adabiyot an'alariga chuqur bog'liqdir. Jey Getsbi o'zining orzulari ortidan quvib, real hayotdan uzoqlashgani uchun Don Kixot va Kral Lir bilan qiyoslanadi. Jorj Uilson esa Sofoklning Edipi singari taqdir oldida ojiz qoladi.

F. Scott Fitzgeraldning mashhur romani "**The Great Gatsby**" (1925) – Amerika orzusining illuziyalari, sevgi va jamiyatdagi tabaqalanish haqida yozilgan asardir. Roman qahramonlarining aksariyati o'z taqdirida fojiali yakunga duch keladi. Quyida romandagi eng fojiali obrazlar tahlil qilinadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Jay Gatsby – roman markazidagi qahramon bo'lib, u kambag'al oiladan chiqqan, lekin boyluk va shon-shuhrat orttirib, o'zining sevgan ayoli **Daisy Buchanan**ni qaytarish niyatida yashaydi. U yoshligida o'z hayotini boy qilib, "Amerika orzusi"ni amalga oshirishga bel bog'laydi. Biroq, Gatsbyning boyligi unga chinakam baxt olib kelmaydi.

Fojiasi shundaki, Gatsby haqiqatni emas, o'tgan hayotini idealizatsiya qiladi va uni qayta tiklashga urinishdan voz kechmaydi. U Daisy uchun hamma narsaga tayyor bo'ladi, hatto **Myrtle Wilsonning o'limi** uchun javobgarlikni o'z zimmasiga oladi. Natijada, Gatsby yolg'iz qoladi va **George Wilson tomonidan o'ldiriladi**. Uning hashamatli uyida har kuni ziyofatlar bo'lib o'tgani bilan, Gatsby vafot etganida, deyarli hech kim unga motam tutmaydi. **Gatsbyning fojiasi** – u boyluk va sevgi orqali o'z hayotini mukammal qilishni xohlagan, lekin o'z idealiga erisha olmagan inson. **George Wilson** – oddiy avtota'mirlash ustaxonasining egasi, Myrtle Wilsonning eri. U qashshoq hayot kechiradi va xotini unga xiyonat qilayotganini bilsa ham, uni yo'qotishni xohlamaydi. Myrtle o'zining hayotidan qochish maqsadida Tom Buchanan bilan munosabatda bo'ladi. **Fojiasi** – u xotining yolg'onlarini, uning Tom bilan yashirin munosabatlarini va boylarning qashshoqlarga bo'lgan beparvoligini tushunmaydi. Myrtle Daisy haydagan avtomobil urib yuborishi natijasida halok bo'lgandan so'ng, George Wilson butunlay ruhiy tushkunlikka tushib qoladi. **Soxta ma'lumot ta'sirida**, Gatsbyni xotining qotili deb o'ylab, uni o'ldiradi va keyin o'z joniga qasd qiladi. **George Wilsonning fojiasi** – u jamiyatning kuchsiz vakili bo'lib, boylarning aldovlari va beparvoligi natijasida hayotini yo'qotadi. **Myrtle Wilson** – George Wilsonning rafiqasi bo'lib, boy hayotga erishishni orzu qiladi va shu maqsadda **Tom Buchanan bilan yashirin munosabat o'rnatadi**. U Tom bilan munosabatlarini baxt sari yo'l deb hisoblaydi, lekin aslida, Tom unga haqiqiy sevgi bermaydi. **Fojiasi shundaki**, Myrtle hayotidan noroziligini noto'g'ri yo'l bilan hal qilmoqchi bo'ladi. Roman oxirida u Gatsbyning mashinasini Daisy haydayotganini bilmaydi va boy hayot sari intilib, yo'lga chiqadi. Natijada, **Daisy avtomobil bilan uni urib yuborib o'ldiradi**. Tom esa Myrtlega hech qanday yordam bermaydi va voqeani Gatsbyga yuklaydi. **Myrtle Wilsonning fojiasi** – u noto'g'ri odamni tanlab, sevgi o'rniga faqat ekspluatatsiya qurboniga aylanadi. **Daisy Buchanan** – Gatsbyning ilk sevgisi va Tom Buchananning rafiqasi. U jamiyatning yuqori qatlamiga mansub bo'lib, go'yoki baxtli hayot kechiradi, lekin ich-ichidan o'z hayotidan mamnun emas. Gatsby bilan yoshligida sevishgan bo'lsa-da, u boylukni muhabbatdan ustun qo'yib, Tom Buchanan bilan turmush quradi. Gatsby yana uning hayotiga qaytganda, u ikkilanadi, lekin oxirida Gatsbyni tashlab ketadi. **Fojiasi** – Daisy aslida hech qanday mustaqil qarorga kelmaydi va boyluk tufayli jamiyatda o'z o'rnini saqlab qolish uchun hamma narsadan voz kechadi. Myrtle Wilsonning o'limiga sabab bo'lsa ham, u o'z aybini tan olmaydi va Tom bilan birga shahardan chiqib ketadi. **Daisyning fojiasi** – u muhabbat va hayotda erkin tanlov qilish imkoniyatiga ega bo'lsa-da, ijtimoiy maqomni tanlab, yolg'on hayot kechirishni davom ettiradi.

XULOSA

"*The Great Gatsby*" romani bir nechta fojiali qahramonlar orqali **Amerika orzusi, boylik, sevgiga intilish va jamiyatdagi tabaqalanishning ayanchli oqibatlarini** ochib beradi. Gatsby, George, Myrtle va Daisy – har biri o'z hayot yo'lidagi noto'g'ri tanlovlar va jamiyat ta'siri tufayli fojiali yakunga duch keladi. Fitzgerald bu obrazlar orqali **boylik baxt keltirmasligi, orzular va haqiqat o'rtasidagi tafovut insonni halokatga olib kelishi** haqidagi fikrni ilgari suradi. Roman oxirida Gatsbyning hayoti barbod bo'lsa ham, uning **o'tgan baxtga qaytish ishonchi, umidlari va sevgi uchun kurashi uni o'ziga xos afsonaviy qahramonga aylantiradi.**

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. **Fitzgerald, F. Scott.** *The Great Gatsby*. New York: Scribner, 1925.
2. **Aristotle.** *Poetics*. Translated by S.H. Butcher. New York: Hill and Wang, 1961.
3. **Miller, Arthur.** "Tragedy and the Common Man." *The New York Times*, 1949.
4. **Bloom, Harold (Ed.).** *F. Scott Fitzgerald's The Great Gatsby (Modern Critical Interpretations)*. New York: Chelsea House, 1986.
5. **Brucoli, Matthew J.** *Some Sort of Epic Grandeur: The Life of F. Scott Fitzgerald*. Columbia: University of South Carolina Press, 1981.
6. **Shakespeare, William.** *The Tragedy of Hamlet, Prince of Denmark*. London: 1603.
7. **Sophocles.** *Oedipus Rex*. Translated by Robert Fagles. New York: Penguin Classics, 1984.
8. **Trilling, Lionel.** *The Liberal Imagination: Essays on Literature and Society*. New York: Viking Press, 1950.
9. **Tredell, Nicolas.** *F. Scott Fitzgerald